

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MACIEJ SZPUNAR
4 päivänä kesäkuuta 2019¹

Asia C-18/18

**Eva Glawischnig-Piesczek
vastaan
Facebook Ireland Limited**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Oberster Gerichtshof (ylin yleinen tuomioistuin, Itävalta))

Ennakkoratkaisupyyntö – Palvelujen tarjoamisen vapaus – Direktiivi 2000/31/EY – Tietoyhteiskunnan palvelut – Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu – Internetsivustojen (Facebook) hosting-palvelun tarjoajan velvollisuus poistaa laittomat tiedot – Soveltamisala

I Johdanto

1. ”Siellä ei kirjoiteta lyijykynällä vaan musteella”, vuonna 2010 valmistuneen amerikkalaisen elokuvan henkilöhahmo toteaa. Ei ole suinkaan sattumaa, että viitataan tässä elokuvaan *The Social Network*.
2. Käsiteltävässä asiassa keskeinen kysymys on se, voidaanko hosting-palvelun tarjoaja, joka ylläpitää internetissä toimivan sosiaalisen verkoston palvelualustaa, velvoittaa poistamaan tietyt tämän alustan käyttäjien sinne lataamat sisällöt vertauskuvallisella ”musteenpoistoaineella”.
3. Kansallinen tuomioistuin pyytää ennakkoratkaisukysymyksissään unionin tuomioistuinta täsmentämään niiden velvollisuuksien henkilöllisen ja aineellisen soveltamisalan, jotka hosting-palvelun tarjoajalle voidaan asettaa ilman, että tämä kuitenkaan johtaa direktiivin 2000/31/EY² 15 artiklan 1 kohdassa kielletyn yleisen valvontavelvollisuuden asettamiseen. Se pyytää unionin tuomioistuinta myös arvioimaan, voidaanko hosting-palvelun tarjoaja jäsenvaltion tuomioistuimen asettaman kieltomääräyksen yhteydessä velvoittaa poistamaan tietyt sisällöt internetin käyttäjien ulottuvilta paitsi kyseisessä jäsenvaltiossa myös maailmanlaajuisesti.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

4. Direktiivin 2000/31 14 ja 15 artikla sisältyvät tämän direktiivin II luvun 4 jaksoon, jonka otsikko on ”Välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuu”.

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL 2000, L 178, s. 1).

5. Direktiivin 2000/31 14 artiklan, jonka otsikko on ”Säilytys (hosting)”, 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että palvelun tarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennettujen tietojen osalta, edellyttäen, että:

- a) palvelun tarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai tiedoista eikä hänen tiedossaan vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasioita tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai tietojen laittomuus on ilmeistä; tai
- b) palvelun tarjoaja toimii viipymättä tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.

--

3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmän mukaisesti palvelun tarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset, eikä se myöskään vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vahvistaa menettelyjä, joita sovelletaan tietojen poistamiseen tai niihin pääsyn estämiseen.”

6. Direktiivin 2000/31 15 artiklan, jonka otsikko on ”Yleisen valvontavelvollisuuden puuttuminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille 12, 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.”

B Itävallan oikeus

7. Sähköisestä kaupankäynnistä annetun lain (E-Commerce-Gesetz), jolla Itävallan lainsäätäjät saattoi direktiivin 2000/31 osaksi kansallista oikeusjärjestystä, 18 §:n 1 momentissa säädetään, että hosting-palvelun tarjoajilla ei ole velvollisuutta yleisesti valvoa tallentamiaan, välittämiään tai saataville asettamiaan tietoja tai tutkia omasta aloitteestaan laittomaan toimintaan viittaavia olosuhteita.

8. Itävallan yleisen siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä siviililaki) 1330 §:n 1 momentin mukaan sillä, jolle on aiheutunut kunnianloukkauksesta todellista vahinkoa tai tulonmenetystä, on oikeus vaatia vahingonkorvausta. Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä sanottu koskee myös tilanteita, joissa henkilö levittää tietoja, jotka vaarantavat toisen henkilön maineen, elinkeinon tai menestyksen ja joiden perättömyydestä hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää. Tällaisessa tapauksessa voidaan myös vaatia lausuman peruuttamista ja peruuttamisen julkaisemista.

9. Tekijänoikeuslain (Urheberrechtsgesetz) 78 §:n 1 momentin mukaan henkilöitä esittäviä kuvia ei saa julkisesti esittää tai muulla tavoin levittää yleisön saataville, jos esittäminen loukkaisi kuvassa olevan henkilön tai – jos kyseinen henkilö on kuollut eikä elinaikanaan ole antanut lupaa julkaisemiselle tai pyytänyt sitä – tämän lähiomaisen oikeutettuja intressejä.

III Pääasian tosiseikat

10. Eva Glawischnig-Piesczek oli Nationalratin (Itävallan kansallisneuvosto) jäsen, die Grünen -puolueyhdistyksen (”Vihreät”) puheenjohtaja ja puolueensa liittovaltiotason puoluejohtaja.

11. Facebook Ireland Limited, Irlannissa rekisteröity yhtiö, jonka kotipaikka on Dublinissa (jäljempänä Facebook Ireland), on yhdysvaltalaisen Facebook Inc:n tytäryritys. Facebook Ireland ylläpitää internetissä toimivan sosiaalisen verkoston palvelualustaa Yhdysvaltain ja Kanadan ulkopuolella oleville käyttäjille sivustolla www.facebook.com. Palvelualustan avulla käyttäjät voivat laatia profiilisivuja ja julkaista kommentteja.

12. Eräs mainitun palvelualustan käyttäjä julkaisi 3.4.2016 henkilökohtaisella sivullaan itävaltalaisen verkkolehden sivustolta oe24.at otetun artikkelin ”Vihreät: Pakolaisten vähimmäisturva pidettävä voimassa”. Sen julkaisemisen seurauksena palvelualustalla käynnistyi alkuperäisen sivuston pikkukuvaesikatselu, jossa näkyi julkaistun artikkelin otsikko ja tiivistelmä sekä valokuva kantajasta. Lisäksi kyseinen käyttäjä julkaisi artikkelin yhteydessä kommentin, jossa hän nimitti kantajaa ”alhaiseksi maanpetturiksi”, ”korruptoituneeksi typeryukseksi” ja ”fasistipuolueen” jäseneksi. Jokaisen palvelualustan käyttäjän oli mahdollista hakea nähtäväksi nämä internetiin ladatut sisällöt.

13. Kantaja vaati 7.7.2016 päivätyllä kirjeellä Facebook Irelandia muun muassa poistamaan tämän kommentin.

14. Koska Facebook Ireland ei poistanut kyseistä kommenttia, kantaja nosti Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatoriomioistuimien, Itävalta) kanteen, jossa hän vaati kyseistä tuomioistuinta antamaan väliaikais määräyksen, jossa määrätään, että Facebook Irelandin on pidättyvä julkaisemasta ja/tai levittämästä kantajaa esittäviä valokuvia, jos niihin liitetyissä teksteissä esitetään kantajasta väitteitä ”alhaisena maanpetturina” ja/tai ”korruptoituneena typeryksenä” ja/tai ”fasistipuolueen” jäsenenä samassa sanamuodossa ja/tai merkitykseltään vastaavasti.

15. Handelsgericht Wien antoi vaaditun väliaikais määräyksen 7.12.2016.

16. Tämän jälkeen Facebook Ireland esti pääsyn alun perin julkaistuun sisältöön Itävallassa.

17. Oberlandesgericht Wien (Wienin osavaltion ylioikeus, Itävalta), johon asiassa valitettiin, vahvisti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun väliaikais määräyksen siltä osin kuin oli kyse sanamuodoltaan samoista väittämistä. Se ei kuitenkaan hyväksynyt Facebook Irelandin vaatimusta väliaikais määräyksen rajoittamisesta koskemaan ainoastaan Itävallan tasavaltaa. Sitä vastoin kyseinen tuomioistuin katsoi, että velvollisuus pidättäytyä sanamuodoltaan samojen väittämien levittämisestä koski yksinomaan väittämiä, jotka olivat tulleet Facebook Irelandin tietoon itse pääasian kantajan tai kolmannen osapuolen kautta taikka muulla tavoin.

18. Ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tuomioistuimet perustelivat ratkaisujaan tekijänoikeuslain 78 §:llä ja siviililain 1330 §:llä ja totesivat muun muassa, että julkaistu kommentti sisälsi liian pitkälle meneviä kunniaa loukkaavia lausumia ja että siinä annettiin ymmärtää kantajan syyllistyneen rikolliseen toimintaan esittämättä tästä kuitenkaan minkäänlaista näyttöä. Kyseisten tuomioistuinten mukaan sananvapauteen vetoaminen on myös poliitikkoihin kohdistuvissa lausumissa perusteetonta, jos lausumalla ei ole yhteyttä poliittiseen tai yleistä etua koskevaan keskusteluun.

19. Pääasian asianosaiset nostivat kumpikin kanteen Oberster Gerichtshofissa (ylin tuomioistuin, Itävalta), joka totesi, että kyseisten lausumien tarkoituksena oli loukata kantajan kunniaa sekä solvata ja halventaa häntä.

20. Ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta pyydetään lausumaan siitä, voidaanko hosting-palvelun tarjoajalle, jonka ylläpitämää sosiaalista verkostoa käyttää suuri määrä käyttäjiä, asetettua kieltomääräystä laajentaa koskemaan sanamuodoltaan samoja ja/tai merkitykseltään vastaavia lausumia maailmanlaajuisesti, myös siltä osin kuin ne eivät ole tulleet sen tietoon.

21. Tästä Oberster Gerichtshof on todennut, että sen oman oikeuskäytännön mukaan tämänkaltaista velvoitetta on pidettävä oikeasuhteisena, kun ylläpitäjän tietoon on tullut vähintään yksi palvelun vastaanottajan laatimasta kirjoituksesta kyseiselle henkilölle aiheutunut oikeudenloukkaus ja kun on siten näytetty toteen riski siitä, että sen johdosta tapahtuu uusia väärinkäytöksiä.

IV Ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

22. Tässä tilanteessa Oberster Gerichtshof päätti 25.10.2017 tekemällään välipäätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen 10.1.2018, lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2000/31] 15 artiklan 1 kohta yleisesti esteenä jäljempänä kuvatuille velvoitteille, joita sovelletaan laittomien tietojen välittömän poistamisen laiminlyöneeseen hosting-palvelun tarjoajaan, erityisesti kun kyse ei ole yksinomaan mainitun direktiivin 14 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista laittomista tiedoista vaan myös muista samassa sanamuodossa esitetyistä tiedoista

- a) maailmanlaajuisesti
- b) kyseisessä jäsenvaltiossa
- c) kyseisen käyttäjän osalta maailmanlaajuisesti
- d) kyseisen käyttäjän osalta kyseisessä jäsenvaltiossa?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, koskeeko tämä kussakin tapauksessa myös merkitykseltään vastaavia tietoja?

3) Koskeeko tämä myös merkitykseltään vastaavia tietoja siitä lähtien kun ylläpitäjä on saanut tiedon kyseisestä seikasta?”

23. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet kantaja, Facebook Ireland, Itävallan, Latvian, Portugalin ja Suomen hallitukset sekä Euroopan komissio. Portugalin hallitusta lukuun ottamatta kaikki edellä mainitut osapuolet osallistuivat istuntoon, joka pidettiin 13.2.2019.

V Asian tarkastelu

A Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

24. Ensimmäisessä ja toisessa ennakkoratkaisukysymyksessään, jotka on tutkittava yhdessä, kansallinen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta määrittämään sen valvontavelvollisuuden aineellisen ja henkilöllisen soveltamisalan, joka kieltomääräyksen yhteydessä voidaan asettaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajalle, joka tallentaa tarjoamiensa palvelujen vastaanottajien antamia tietoja (hosting-palvelun tarjoaja), ilman, että tämä johtaa direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa kielletyn yleisen valvontavelvollisuuden asettamiseen.

25. Nämä kaksi ensimmäistä ennakkoratkaisukysymystä koskevat pikemminkin internetissä toimivan sosiaalisen verkoston palvelualustalla levitettyjen tietojen poistamista kuin niiden valvontaa tai suodattamista. On kuitenkin huomautettava, että sosiaalisen verkoston palvelualustat ovat viestimiä, joilla on pääosin käyttäjien eikä palvelualustan perustaneiden ja sitä ylläpitävien yritysten tuottamaa sisältöä. Lisäksi käyttäjät vaihtavat keskenään tätä sisältöä, jota on saatettu välillä kopioida ja muokata.

26. Jotta hosting-palvelun tarjoaja voisi poistaa tällaisen palvelualustan kautta levitettyt tiedot tai estää pääsyn näihin tietoihin, sen on tietojen laatijasta ja sisällöstä riippumatta voitava ensin tunnistaa ne palvelimilleen tallennettujen tietojen joukosta. Näin toimiakseen sen on tavalla tai toisella valvottava tai suodatettava näitä tietoja. Direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa, johon ennakkoratkaisukysymyksissä viitataan, kuitenkin säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa asettaa hosting-palvelun tarjoajille yleistä valvontavelvollisuutta. Tämä tarkoittaa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kahdella ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä selvittää, miten tämän velvollisuuden henkilöllinen ja aineellinen soveltamisala on rajattava direktiivin 2000/31 vaatimusten mukaisesti.

27. Ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessään kansallinen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta myös täsmentämään, voidaanko hosting-palvelun tarjoaja velvoittaa poistamaan maailmanlaajuisesti tiedot, joita sosiaalisen verkoston palvelualustan avulla on levitetty.

28. Vastauksessani näihin kahteen kysymykseen tarkastelen aluksi yhtäältä direktiivin 2000/31 mukaista järjestelmää, jota Facebook Irelantiin sovelletaan hosting-palvelun tarjoajana, ja toisaalta sen hosting-palvelun tarjoajaksi luokittelun vaikutuksia siltä osin kuin on kyse tälle ylläpitäjälle osoitetuista kieltomääräyksistä. Sen jälkeen tarkastelen unionin oikeudessa asetettuja vaatimuksia, jotka koskevat sen valvontavelvollisuuden aineellista ja henkilöllistä soveltamisalaa, joka hosting-palvelun tarjoajalle voidaan kieltomääräyksen yhteydessä asettaa ilman, että tämä johtaa yleisen valvontavelvollisuuden asettamiseen. Kolmanneksi käsitelen kysymystä tietojen poistamisvelvollisuuden alueellisesta ulottuvuudesta.

1. Hosting-palvelun tarjoajille osoitetut kieltomääräykset direktiivin 2000/31 kannalta tarkasteltuina

29. On muistutettava, että jotta tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan suorittama tallennus kuuluisi direktiivin 2000/31 14 artiklan soveltamisalaan, tämän palveluntarjoajan toiminnan on rajoituttava ”välittäjän” toimintaan unionin lainsäätäjän tämän direktiivin 4 jaksossa tarkoittamalla tavalla. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 42 perustelukappaleen mukaan tämä toiminta on puhtaasti teknistä, automaattista ja passiivista, mikä edellyttää sitä, että palvelun tarjoaja ei tunne tallennettavia tietoja eikä valvo niitä ja että sen roolin on oltava neutraali.³

30. Unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus selvittää, että sosiaalisen verkoston alustan ylläpitäjä tallentaa palvelimilleen kyseisen alustan käyttäjien toimittamia tietoja, jotka liittyvät heidän profiileihinsa, ja että se on näin ollen direktiivin 2000/31 14 artiklassa tarkoitettu hosting-palvelun tarjoaja.⁴ Vaikka tähän voidaankin suhtautua epäilevästi, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on selvää, että Facebook Ireland on hosting-palvelun tarjoaja, jonka toiminta rajoittuu välittäjän toimintaan.

31. Direktiivin 2000/31 mukaan hosting-palvelun tarjoaja, jonka toiminta rajoittuu välittäjän toimintaan, ei ole vastuussa tallentamisestaan tiedoista. Palveluntarjoaja kuitenkin vapautetaan tästä vastuusta vain, jos se ei ollut tietoinen tallennettujen tietojen tai niiden avulla toteutetun toiminnan lainvastaisuudesta, ja sillä edellytyksellä, että kun se saa tiedon lainvastaisuudesta, se toimii välittömästi poistaakseen kyseiset tiedot tai estääkseen pääsyn niihin. Jos sitä vastoin välittäjänä toimiva palveluntarjoaja ei täytä näitä edellytyksiä eli jos se oli tietoinen tallennettujen tietojen lainvastaisuudesta muttei toteuttanut toimia niiden poistamiseksi tai pääsyn estämiseksi niihin, direktiivi 2000/31 ei estä katsomasta, että se on välillisessä vastuussa kyseisistä tiedoista.⁵

3 Ks. erityisesti tuomio 23.3.2010, Google France ja Google (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 112 ja 113 kohta).

4 Ks. tuomio 16.2.2012, SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, 27 kohta).

5 Ks. direktiivin 2000/31 14 artikla. Ks. myös ratkaisuehdotukseni Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:99, 67 ja 68 kohta).

32. Lisäksi direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että välittäjän vapauttaminen vastuusta ei estä tuomioistuinta tai hallintoviranomaista vaatimasta jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmän mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset. Tästä säännöksestä seuraa, että välittäjänä toimivalle palveluntarjoajalle voidaan osoittaa kieltomääräyksiä, vaikka se tämän direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa mainittujen edellytysten perusteella ei ole itse vastuussa sen palvelimille tallennetuista tiedoista.⁶

33. Tällaisia välittäjille annettavia kieltomääräyksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä säädetään kansallisessa oikeudessa.⁷ Jäsenvaltioiden käyttöön ottamien sääntöjen on kuitenkin oltava unionin oikeudessa ja erityisesti direktiivissä 2000/31 asetettujen vaatimusten mukaisia.

34. Kaikki tämä kuvastaa unionin lainsäätäjän tahtoa saattaa kyseisellä direktiivillä tasapainoon hosting-palvelun tarjoajien, joiden toiminta rajoittuu välittäjän toimintaan, ja mainitun palvelun käyttäjien ja henkilöiden, joille on aiheutunut vahinkoa tätä palvelua käytettäessä tehdyistä väärinkäytöksistä, intressit. Näin ollen jäsenvaltioiden on toteuttaessaan direktiivin 2000/31 noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä paitsi noudatettava direktiivissä asetettuja vaatimuksia myös varottava nojautumasta sellaiseen kyseisten direktiivien tulkintaan, joka johtaisi ristiriitaan mainittujen perusoikeuksien kanssa tai muiden unionin oikeuden yleisten periaatteiden, kuten suhteellisuusperiaatteen, kanssa.⁸

2. Valvontavelvollisuuden henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa koskevat vaatimukset

a) Yleisen valvontavelvollisuuden kieltö

35. On syytä huomauttaa, että direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa kielletään jäsenvaltioita asettamasta erityisesti tietojen tallennustoimintaa harjoittaville palveluntarjoajille yleistä velvoitetta valvoa tallentamia tietoja tai yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laiton toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita. Lisäksi oikeuskäytännöstä ilmenee, että tämä säännös on esteenä erityisesti sille, että hosting-palvelun tarjoaja, jonka toiminta rajoittuu välittäjän toimintaan, velvoitetaan valvomaan kunkin käyttäjänsä kaikkia⁹ tai lähes kaikkia¹⁰ tietoja kaikkien uusien loukkausten estämiseksi.

36. Jos jäsenvaltio voi tästä säännöksestä poiketen asettaa hosting-palvelun tarjoajalle kieltomääräyksen yhteydessä yleisen valvontavelvollisuuden, on mahdollista, että tämä palveluntarjoaja menettää välittäjänä toimivan palveluntarjoajan aseman ja näin ollen myös siihen liittyvän vastuuvapauden. Jos nimittäin hosting-palvelun tarjoaja harjoittaa yleistä valvontaa, sen rooli ei ole enää neutraali. Tällaisen hosting-palvelun tarjoajan toiminta ei säilytä teknistä, automaattista ja passiivista luonnettaan, mikä tarkoittaa, että se tuntee tallennettavat tiedot ja valvoo niitä.

37. Vaikka tällaista vaaraa ei olisikaan, hosting-palvelun tarjoajan, joka harjoittaa yleistä valvontaa, voitaisiin lähtökohtaisesti katsoa olevan vastuussa kaikesta laittomasta toiminnasta tai laittomista tiedoista ilman, että direktiivin 14 kohdan 1 kohdan a ja b alakohdassa mainitut edellytykset tosiasiallisesti täyttyisivät.

6 Ks. tuomio 7.8.2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639, 51 kohta). Ks. myös vastaavasti Lodder, A. R. ja Polter, S., "ISP blocking and filtering: on the shallow justifications in case law regarding effectiveness of measures", *European Journal of Law and Technology*, 2017, osa 8, nro 2, s. 5.

7 Ks. ratkaisuehdotukseni Mc Fadden (C-484/14, EU:C:2016:170). Ks. myös Husovec, M., *Injunctions Against Intermediaries in the European Union. Accountable But Not Liable?*, Cambridge University Press, Cambridge, 2017, s. 57 ja 58.

8 Ks. vastaavasti perusoikeuksien ja suhteellisuusperiaatteen noudattamisesta tuomio 29.1.2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, 68 kohta).

9 Ks. tuomio 12.7.2011, L'Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2011:474, 139 ja 144 kohta) ja tuomio 24.11.2011, Scarlet Extended (C-70/10, EU:C:2011:771, 36 ja 40 kohta).

10 Ks. tuomio 16.2.2012, SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, 37 ja 38 kohta).

38. Direktiivin 2000/31 14 artiklan 1 kohdan a alakohdassa toki asetetaan välittäjänä toimivan palveluntarjoajan vastuun edellytykseksi se, että se on tosiasiallisesti saanut tiedon laittomasta toiminnasta tai laittomista tiedoista. Yleisen valvontavelvollisuuden huomioon ottaen voitaisiin kuitenkin katsoa, että tämä välittäjänä toimiva palveluntarjoaja saa jo ”viran puolesta” tiedon kaiken toiminnan tai tietojen lainvastaisesta luonteesta ja että sen on poistettava tiedot tai estettävä pääsy niihin, vaikkei se saa erikseen tietoa lainvastaisesta sisällöstä.¹¹ Tämän seurauksena suhteellisesta vastuusta vapauttamisen taustalla oleva logiikka käännettäisiin systemaattisesti päinvastaiseksi siltä osin kuin kyse on välittäjän vastuusta tallennetuista tiedoista, mikä vaarantaisi direktiivin 2000/31 14 artiklan 1 kohdan tehokkaan vaikutuksen.

39. Lyhyesti sanoen tällaista yleistä valvontaa harjoittavan hosting-palvelun tarjoajan rooli ei olisi enää neutraali, koska sen toiminta ei säilyisi luonteeltaan teknisenä, automaattisena ja passiivisena, mikä tarkoittaisi sitä, että kyseinen hosting-palvelun tarjoaja tuntisi tallennettavat tiedot ja valvoisi niitä. Näin ollen hosting-palvelun tarjoajalle lähtökohtaisesti direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdan nojalla annetun kielto määräyksen yhteydessä asetetun yleisen valvontavelvollisuuden täytäntöönpano voi estää direktiivin 14 artiklan soveltamisen tähän palveluntarjoajaan.

40. Direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdasta, luettuna yhdessä sen 15 artiklan 1 kohdan kanssa, on siten pääteltävä, että välittäjänä toimivalle palveluntarjoajalle kielto määräyksen yhteydessä asetettu velvoite ei voi johtaa siihen, että tämän palveluntarjoajan rooli ei enää ole edellisessä kohdassa tarkoitettulla tavalla neutraali suhteessa kaikkiin tai lähes kaikkiin tallennettuihin tietoihin.

b) Erityistapauksissa asetettava seurantavelvoite

41. Kuten direktiivin 2000/31 johdanto-osan 47 perustelukappaleesta ilmenee, tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa asetettu yleisen valvontavelvollisuuden kielto ei koske *erityistapauksissa* asetettavia seurantavelvoitteita. Direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdan sanamuodosta nimittäin ilmenee, että hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa *estämään* väärinkäytös, mikä edellyttää loogisesti sitä, että – kuten komissio väittää – vastaisuudessa suoritetaan tietynlaista seurantaa ilman, että tämä seuranta muuttuu yleiseksi valvontavelvollisuudeksi.¹² Kyseisen direktiivin 18 artiklassa myös edellytetään, että jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävissä olevat tietoyhteiskunnan palvelujen toimintoja koskevat oikeussuojakeinot mahdollistavat nopeat toimenpiteet, joilla muun muassa *estetään se, ettei* asianomaisten tahojen eduille *koidu enempää haittaa*.

42. Lisäksi tuomiosta L’Oréal ym.¹³ ilmenee, että hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla osaltaan estetään se, ettei samalle palvelun vastaanottajalle koidu *enempää* samanluonteista *haittaa*.

43. Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin ei tulkinnut pelkästään direktiivin 2000/31 vaan myös direktiivin 2004/48/EY¹⁴ säännöksiä. Näin menetellessään unionin tuomioistuin määritteli, minkälainen on näiden direktiivien vaatimusten mukainen valvontavelvollisuus verrattuna direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa kiellettyyn velvollisuuteen eli velvollisuuteen *valvoa aktiivisesti kaikkia tai lähes kaikkia tietoja* kaikkien uusien loukkausten estämiseksi.¹⁵ Riippumatta tuomion L’Oréal ym.¹⁶

11 Ks. vastaavasti julkisasiamies Jääskisen ratkaisuehdotus L’Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2010:757, 143 kohta).

12 Ks. myös vastaavasti Rosati, E., *Copyright and the Court of Justice of the European Union*, Oxford University Press, Oxford, 2019, s. 158.

13 Tuomio 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474, 144 kohta).

14 Immateriaalioikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL 2004, L 157, s. 45).

15 Tuomio 12.7.2011, L’Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2011:474, 139 ja 144 kohta).

16 Tuomio 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

erityisestä asiayhteydestä ja viittauksista direktiiviin 2004/48 on todettava, että mainitussa tuomiossa hosting-palvelun tarjoajien unionin oikeuden mukaisista velvoitteista esitetyt toteamukset, joissa näitä velvoitteita tarkastellaan niiden yleisyyden kannalta, ovat luonteeltaan poikkialaisia, joten niitä voidaan mielestäni soveltaa käsiteltävään asiaan.

44. Kaikkien uusien loukkausten estämiseksi hosting-palvelun tarjoaja voidaan siis kielto määräyksen yhteydessä velvoittaa poistamaan laittomat tiedot, joita tämän määräyksen antamishetkellä ei ollut vielä levitetty, ilman että sen on – uudelleen ja erillään alkuperäisestä tietojen poistamista koskevasta vaatimuksesta – täytynyt saada tieto näiden tietojen levittämisestä.

45. Jotta seurantavelvoite ei johtaisi yleisen valvontavelvollisuuden asettamiseen, sen on, kuten tuomiosta L'Oréal ym.¹⁷ ilmenee, kuitenkin täytettävä tietyt lisävaatimukset eli sen on koskettava *saman palvelun vastaanottajan samojen oikeuksien*, käsiteltävässä tapauksessa tavaramerkkioikeuksien, *samanluonteisia* loukkauksia.

46. Tästä voidaan päätellä, että aktiivinen valvonta ei sinänsä ole täysin ristiriidassa direktiivin 2000/31 kanssa, toisin kuin aktiivinen valvonta, joka ei ole kohdennettu erityistapaukseen, jossa on kyse oikeudenloukkauksesta.

47. Tässä yhteydessä totesin ratkaisuehdotuksessani Mc Fadden,¹⁸ joka koski direktiivin 2000/31 12 artiklassa tarkoitettua viestintäverkkoyhteyden tarjoajaa, direktiivin 2000/31 valmisteluasiakirjojen perusteella, että jotta kyseessä oleva toimenpide olisi tämän säännöksen nojalla sallittu *erityistapauksissa* asetettava seurantavelvoite, sitä on rajattava seurannan *kohteen* ja *keston* osalta.

48. Nähdäkseni näitä abstraktisti muotoiltuja yleisiä vaatimuksia voidaan hyvin soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin olosuhteisiin huolimatta siitä, että kun viestintäverkkoyhteyden, kuten internetyhteyden, tarjoajien valvontavelvollisuudesta esitettyjä toteamuksia sovelletaan analogisesti Facebook Irelandin kaltaisiin hosting-palvelun tarjoajiin, näiden välittäjinä toimivien palveluntarjoajien roolit ovat erilaiset. Jos esimerkiksi tarkastellaan Facebook Irelandin kaltaista hosting-palvelun tarjoajaa, sen palvelualustan sisällöt näyttävät muodostuvan kokonaan tallennetuista tiedoista, kun taas internetyhteyden tarjoajan tapauksessa tallennetuista tiedoista muodostuvat sisällöt edustavat vain vähäistä osaa siirretyistä tiedoista. Tällaisen hosting-palvelun tarjoajan osallistuminen digitaalisten sisältöjen käsittelyyn on sitä vastoin merkittävästi eriluonteista ja erilaajuista kuin internetyhteyden tarjoajan. Kuten komissio huomauttaa, hosting-palvelun tarjoajalla on paremmat edellytykset toteuttaa toimenpiteitä laittomien tietojen etsimiseksi ja poistamiseksi kuin viestintäverkkoyhteyden tarjoajalla.

49. Lisäksi useista unionin tuomioistuimen tuomioista saadaan vastakaikua sille, että valvontavelvollisuutta on rajoitettava ajallisesti.¹⁹ Vaikka oikeuskäytännöstä ilmenee, että kielto määräyksen yhteydessä asetetun veloitteen ajallinen rajoittaminen liittyy pikemminkin kysymykseen unionin oikeuden yleisistä periaatteista,²⁰ katson, että pysyvää valvontavelvollisuutta olisi vaikea sovittaa yhteen direktiivin 2000/31 johdanto-osan 47 perustelukappaleessa mainitun erityistapauksessa asetettavan seurantaveloitteen käsitteen kanssa.

17 Tuomio 12.7.2011, L'Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2011:474, 141 ja 144 kohta).

18 C-484/14, EU:C:2016:170, 132 kohta.

19 Tarkemmin sanottuna unionin tuomioistuin totesi 12.7.2011 antamassaan tuomiossa L'Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2011:474, 140 kohta), että kielto määräyksen, jolla on tarkoitus estää mahdolliset loukkaukset, jotka kohdistuvat tavaramerkkeihin tietoyhteiskunnan palvelun eli sähköisen markkinapaikan ylläpitäjän tarjoaman palvelun puitteissa, tavoitteena tai vaikutuksena ei voi olla näillä tavaramerkeillä varustettujen tuotteiden kaupan pitämisen yleinen ja *pysyvä* kieltäminen. Vastaavasti unionin tuomioistuin totesi 16.2.2012 antamassaan tuomiossa SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85, 45 kohta), että unionin oikeus on esteenä erityisesti sille, että palveluntarjoajalle osoitetun kielto määräyksen yhteydessä asetettu valvontavelvollisuus on *ajallisesti rajoittamaton*.

20 Julkisasiainmies Jääskinen noudatti tätä lähestymistapaa ratkaisuehdotuksessaan L'Oréal ym. (C-324/09, EU:C:2010:757, 181 kohta), joka on mielestäni vaikuttanut vahvasti kyseisten tässä asiassa annetun unionin tuomioistuimen tuomion kohtien muotoiluun.

50. Valvontavelvollisuuden kohdennettua luonnetta tarkasteltaessa on siten otettava huomioon valvonnan kesto sekä kyseisten oikeudenloukkausten luonteeseen, niiden tekijään ja niiden kohteeseen liittyvät täsmennykset. Kaikki nämä seikat ovat toisistaan riippuvaisia ja liittyvät toisiinsa. Niitä on siten arvioitava kokonaisvaltaisesti ratkaistaessa kysymystä siitä, onko kieltomääräyksellä noudatettu direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa asetua kieltoa vai ei.

c) Välipäätelmät

51. Kerratakseni tarkasteluni tämän osan totean ensinnäkin, että direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdasta, luettuna yhdessä sen 15 artiklan 1 kohdan kanssa, ilmenee, että välittäjänä toimivalle palveluntarjoajalle kieltomääräyksen yhteydessä asetettu velvoite ei voi johtaa tilanteeseen, jossa tämän palveluntarjoajan rooli ei ole enää tekninen, automaattinen ja passiivinen suhteessa kaikkiin tai lähes kaikkiin tallennettuihin tietoihin, mikä tarkoittaisi sitä, että kyseinen hosting-palvelun tarjoaja tuntisi tiedot ja valvoisi niitä.²¹

52. Toiseksi aktiivinen valvonta ei sinänsä ole täysin ristiriidassa direktiivin 2000/31 kanssa, toisin kuin aktiivinen valvonta, joka ei ole kohdennettu erityistapaukseen, jossa on kyse oikeudenloukkauksesta.²²

53. Kolmanneksi valvontavelvollisuuden kohdennettua luonnetta tarkasteltaessa on otettava huomioon valvonnan kesto sekä kyseisten oikeudenloukkausten luonteeseen, niiden tekijään ja niiden kohteeseen liittyvät täsmennykset.²³

54. Näiden toteamusten valossa on seuraavaksi tarkasteltava sosiaalisen verkoston palvelualustaa ylläpitävälle palveluntarjoajalle asetetun valvontavelvollisuuden henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa. Käsiteltävässä asiassa tämä tarkoittaa vain sitä, että tallennettujen sisältöjen joukosta etsitään ja tunnistetaan tiedot, jotka ovat samoja kuin asiaa käsittelevän tuomioistuimen laittomiksi luokittelemat tiedot, ja että etsitään niitä merkitykseltään vastaavat tiedot.

d) Soveltaminen käsiteltävään asiaan

1) Samat tiedot

55. Facebook Irelandia lukuun ottamatta kaikki asian osapuolet väittävät, että hosting-palvelun tarjoaja on voitava velvoittaa poistamaan sellaiset saman käyttäjän julkaisemat lausumat, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu lausuma, tai estämään pääsyn niihin. Kantaja, Itävallan ja Latvian hallitukset ja komissio lähinnä katsovat, että sama pätee muiden käyttäjien julkaisemiin vastaaviin lausumiin.

56. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ylioikeus katsoi, että viittauksella ”samassa sanamuodossa esitettyihin tietoihin” tarkoitettiin julkaisuja, joissa esiintyy kantajan kuva ja *niihin liitetty sanamuodoltaan sama teksti*. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää vastaavasti, että sen epäilyt koskevat erityisesti sitä, voidaanko Facebook Irelandia vastaan asetettu kieltomääräys laajentaa koskemaan *sanamuodoltaan samoja* ja/tai merkitykseltään vastaavia lausumia (*kuvaan liitettyjä tekstejä*). Näin ollen viittaus ”samassa sanamuodossa esitettyihin tietoihin” on mielestäni ymmärrettävä siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkoittaa laittomaksi luokittelemansa tiedon manuaalisia ja sanatarkkoja kopioita ja, kuten Itävallan hallitus mainitsee, Jaa-toiminnolla tuotettuja automaattisia kopioita.

²¹ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 39kohta.

²² Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 46 kohta.

²³ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 50 kohta.

57. Tältä osin olen sitä mieltä, että hosting-palvelun tarjoaja, joka ylläpitää sosiaalisen verkoston palvelualustaa, voidaan jäsenvaltion tuomioistuimen antaman kieltomääräyksen täytäntöön panemiseksi velvoittaa etsimään ja tunnistamaan kaikki tiedot, jotka ovat samoja kuin tämän tuomioistuimen laittomaksi luokittelema tieto.

58. Kuten nimittäin tarkastelustani ilmenee, hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa estämään kaikki samantyyppiset uudet loukkaukset saman tietoyhteiskunnan palvelun vastaanottajan osalta.²⁴ Tällaisessa tapauksessa kyse on hyvinkin erityistapauksesta eli konkreettisesti yksilöidystä loukkauksesta, joten velvollisuus tunnistaa yhdeltä ja samalta käyttäjältä peräisin olevien tietojen joukosta ne, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto, ei suinkaan merkitse yleisen valvontavelvollisuuden asettamista.

59. Mielestäni sama koskee myös sellaisia muiden käyttäjien levittämiä tietoja, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto. Olen tietoinen siitä, että tämä päättely johtaa siihen, että valvontavelvollisuuden henkilölliseen soveltamisalaan kuuluvat kaikki käyttäjät ja siten myös kaikki palvelualustan avulla levitetyt tiedot.

60. Velvollisuus etsiä ja tunnistaa tiedot, jotka ovat samoja kuin se, jonka asiaa käsittelevä tuomioistuin on luokitellut laittomaksi, kohdentuu kuitenkin edelleen oikeudenloukkausta koskevaan erityistapaukseen. Käsiteltävässä asiassa tämä velvollisuus on lisäksi asetettu sellaisen väliaikaismääräyksen yhteydessä, joka on voimassa siihen asti, kunnes menettely on lopullisesti päättynyt. Tämä hosting-palvelun tarjoajalle asetettu velvollisuus on siten luonnostaan rajoitettu ajallisesti.

61. Lisäksi se, ovatko kaikki palvelualustan käyttäjät kopioineet samaa sisältöä, pystytään nähdäkseni havaitsemaan pääsääntöisesti tietotekniikkavälineiden avulla ja ilman, että hosting-palvelun tarjoaja joutuu turvautumaan kaikkien palvelualustallaan levitettyjen tietojen aktiiviseen ja ei-automaattiseen suodattukseen.

62. Velvoittamalla etsimään ja tunnistamaan kaikki tiedot, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto, voidaan sitä paitsi varmistaa oikea tasapaino kyseessä olevien perusoikeuksien välillä.

63. Ensinnäkään sellaisten tietojen etsiminen ja tunnistaminen, jotka ovat samoja kuin ne, jotka asiaa käsittelevä tuomioistuin on luokitellut laittomaksi, ei vaadi kehittyneitä teknisiä välineitä, joista voisi aiheutua ylimääräinen rasite. Tällainen velvoite ei siten näytä rajoittavan kohtuuttomasti Facebookin kaltaiselle, sosiaalisen verkoston palvelualustaa ylläpitävälle hosting-palvelun tarjoajalle Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 16 artiklassa taattua elinkeinovapautta.

64. Kun otetaan huomioon, miten helppoa internetympäristössä on kopioida tietoja, yksityisyyden ja henkilöoikeuksien tehokkaan suojelun varmistamiseksi on välttämätöntä, että etsitään ja tunnistetaan tiedot, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto.

65. Tällaisella velvoitteella ei loukata internetin käyttäjien perusoikeutta perusoikeuskirjan 11 artiklassa taattuun sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen, koska näiden vapauksien suojaa ei välttämättä tarvitse taata absoluuttisesti, vaan se on tasapainotettava muiden perusoikeuksien kanssa. Tietoja, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto, on lähtökohtaisesti ja pääsääntöisesti pidettävä nimenomaisesti lainvastaiseksi todetun loukkauksen uusimisena. Nämä uusimiset on luokiteltava samalla tavalla kuin se, mutta luokittelua voidaan lieventää muun muassa väitetysti laittoman lausuman asiayhteyden mukaan. Sivumennen on syytä todeta, että kolmannet osapuolet, joihin kieltomääräykset voivat välillisesti vaikuttaa, eivät ole asianosaisina menettelyissä, joissa näitä

²⁴ Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 42 ja 45 kohta.

määräyksiä annetaan. Etenkin tästä syystä on varmistettava, että näillä kolmansilla osapuolilla on mahdollisuus riitauttaa tuomioistuimessa hosting-palvelun tarjoajan kieltomääräyksen perusteella toteuttamat täytäntöönpanotoimenpiteet,²⁵ eikä tämän mahdollisuuden edellytykseksi saa asettaa sitä, että kolmas osapuoli on ollut asianosaisena pääasian oikeudenkäynnissä.²⁶

2) Merkitykseltään vastaavat tiedot

66. Valvontavelvollisuuden aineellisesta soveltamisalasta kantaja väittää, että hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa poistamaan laittomiksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot, jotka sama käyttäjä on julkaissut. Itävallan hallitus ja komissio sitä vastoin katsovat, että mahdollisuus asettaa tällainen velvoite riippuu kyseessä olevien intressien punninnan tuloksesta. Kantaja on osapuolista ainoa, joka väittää, että hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa poistamaan laittomiksi luokiteltua lausumaa merkitykseltään vastaavat lausumat, jotka muut käyttäjät ovat julkaisseet.

67. Viittauksia ”merkitykseltään vastaaviin tietoihin” tai ”ydinsisällöltään samoihin” tietoihin on vaikea tulkita, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei täsmennä, mitä näillä ilmauksilla tarkoitetaan. Ennakkoratkaisupyynnöstä voidaan kuitenkin päätellä, että viittauksella ”merkitykseltään vastaaviin” tietoihin tarkoitetaan tietoja, jotka *eroavat vähäisessä määrin* alkuperäisistä tiedoista, tai tapauksia, joissa *ydinsisältö on sama*. Ymmärrän nämä ilmaukset siten, että ”merkitykseltään vastaavilla” tiedoilla tarkoitetaan laittomaksi luokitellun tiedon kopioita, joissa on kirjoitusvirhe tai joissa lauserakennetta tai välimerkkejä on muutettu. Ei kuitenkaan ole selvää, viitataan toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä tarkoitettulla merkityksen vastaavuudella muihinkin kuin näihin kahteen tapaukseen.

68. Tuomiosta L’Oréal ym.²⁷ toki ilmenee, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla pyritään estämään *samanluonteiset* ja samoihin oikeuksiin kohdistuvat *uudet loukkaukset*.

69. Ei kuitenkaan pidä unohtaa, missä asiayhteydessä asiaa koskeva oikeuskäytäntö on kehitetty, eli immateriaalioikeuksien loukkausten yhteydessä. Nämä loukkaukset koskevat pääsääntöisesti suojatun sisällön kanssa samanlaisen tai ainakin samankaltaisen sisällön levittämistä, joten tämän sisällön mahdolliset muutokset, joita on toisinaan hyvinkin vaikea tehdä, vaativat erityisiä toimenpiteitä.

70. Sitä vastoin on epätavallista, että kunnianloukkaus toistetaan täsmälleen samassa muodossa kuin samanluonteinen alkuperäinen teko. Tähän on osittain syynä se, että jokaisella on oma yksilöllinen tapansa ilmaista ajatuksia. Lisäksi on todettava, että toisin kuin immateriaalioikeuksien loukkauksissa, alkuperäistä tekoa myöhemmissä kunnianloukkauksissa toistuu pikemminkin henkilön kunniaa loukkaava sisältö kuin alkuperäisen teon muoto sinänsä. Tästä syystä pelkällä viittauksella samanluonteisiin tekoihin ei kunnianloukkauksissa voi olla sama merkitys kuin niillä on immateriaalioikeuksien loukkauksissa.

71. Viittaukselle ”merkitykseltään vastaaviin tietoihin” annettu tulkinta voi joka tapauksessa vaikuttaa valvontavelvollisuuden ulottuvuuteen ja käsiteltävässä asiassa kyseessä olevien perusoikeuksien käyttämiseen. Tuomioistuimen, joka kieltomääräyksen yhteydessä määrää poistamaan ”merkitykseltään vastaavat tiedot”, on siten kunnioitettava oikeusvarmuuden periaatetta ja taattava, että kieltomääräyksen oikeusvaikutukset ovat selkeitä, täsmällisiä ja ennakoitavia. Näin toimiessaan tämän tuomioistuimen on tasapainotettava keskenään kyseessä olevat perusoikeudet ja otettava huomioon suhteellisuusperiaate.

25 Ks. analogisesti tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, 57 kohta).

26 Ks. analogisesti tuomio 25.5.2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, 49 ja 50 kohta) ja tuomio 21.12.2016, Biuro podróży ”Partner” (C-119/15, EU:C:2016:987, 40 kohta). Tehokkaan oikeussuojan periaatteesta suhteessa kolmansiin osapuoliin ks. myös Kaléda, S. L., ”The Role of the Principle of Effective Judicial Protection in Relation to Website Blocking Injunctions”, *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, 2017, s. 222 ja 223.

27 Tuomio 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

72. Näistä toteamuksista riippumatta katson – jälleen tuomion L'Oréal ym.²⁸ perusteella –, että hosting-palvelun tarjoaja voidaan sitäkin suuremmalla syyllä velvoittaa tunnistamaan laittomaksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot, jotka ovat peräisin samalta käyttäjältä. Käyttäjälle on tällöinkin taattava mahdollisuus riitauttaa tuomioistuimessa täytäntöönpanotoimenpiteet, joita hosting-palvelun tarjoaja toteuttaa kieltomääräyksen täytäntöönpanoaikana.

73. Sen sijaan sellaisten laittomaksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavien tietojen tunnistaminen, jotka ovat peräisin muilta käyttäjiltä, edellyttäisi kaikkien sosiaalisen verkoston palvelualustan avulla levitettyjen tietojen valvontaa. Toisin kuin tiedot, jotka ovat samoja kuin laittomaksi luokiteltu tieto, niitä merkitykseltään vastaavia tietoja ei voida tunnistaa ilman, että hosting-palvelun tarjoaja joutuu turvautuman kehittyneisiin ratkaisuihin. Sen lisäksi, että yleistä valvontaa harjoittavan palveluntarjoajan rooli ei olisi enää neutraali, koska sen toiminta ei olisi pelkästään teknistä, automaattista ja passiivista, tästä seuraisi, että siitä tulisi palvelualustan aktiivinen toimija harjoittaessaan yhdenlaista sensuuria.

74. Velvollisuudella tunnistaa lainvastaiseksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot, olivatpa ne peräisin keneltä käyttäjältä hyvänsä, ei sitä paitsi varmistettaisi oikeaa tasapainoa yksityisyyden ja henkilöoikeuksien, elinkeinovapauden sekä sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden suojan välillä. Yhtäältä tällaisten tietojen etsiminen ja tunnistaminen vaatisi kalliita teknisiä ratkaisuja, jotka hosting-palvelun tarjoajan olisi kehitettävä ja otettava käyttöön. Toisaalta näiden ratkaisujen täytäntöönpano johtaisi sensuuriin, jolla voitaisiin järjestelmällisesti rajoittaa sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta.

75. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että ensimmäiseen ja toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, siltä osin kuin ne koskevat valvontavelvollisuuden henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa, että direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että sosiaalisen verkoston palvelualustaa ylläpitävä hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan kieltomääräyksen yhteydessä etsimään ja tunnistamaan kaikkien tämän palvelualustan käyttäjien levittämien tietojen joukosta tiedot, jotka ovat samoja kuin kieltomääräyksen antaneen tuomioistuimen laittomaksi luokittelema tieto. Tällaisen kieltomääräyksen yhteydessä hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa etsimään ja tunnistamaan laittomaksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot pelkästään niiden tietojen joukosta, jotka tämän laittomaksi luokitellun tiedon julkaissut käyttäjä on levittänyt. Tuomioistuimen, joka määrää poistamaan nämä merkitykseltään vastaavat tiedot, on taattava, että kieltomääräyksen oikeusvaikutukset ovat selkeitä, täsmällisiä ja ennakoitavia. Näin toimiessaan sen on punnittava kyseessä olevia perusoikeuksia ja otettava huomioon suhteellisuusperiaate.

3. Tietojen poistaminen maailmanlaajuisesti

a) Alustavat huomautukset

76. Tarkastelen seuraavaksi epäilyksiä, joita ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on tietojen poistamista koskevan veloitteen alueellisesta ulottuvuudesta. Ne koskevat lähinnä sitä, voidaanko hosting-palvelun tarjoaja velvoittaa poistamaan jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä laittomiksi luokitellut sisällöt paitsi kyseisessä jäsenvaltiossa myös maailmanlaajuisesti.

77. Aluksi on todettava, että pitää paikkansa, että Facebook Ireland ylläpitää Facebookin tytäryhtiönä sähköistä palvelualustaa, joka on tarkoitettu yksinomaan Yhdysvaltain ja Kanadan ulkopuolella oleville käyttäjille. Tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta estävän tämän palvelualustan kautta levitettyjen tietojen poistamista maailmanlaajuisesti. Facebook Ireland ei nimittäin kiistä sitä, että se kykenee varmistamaan niiden poistamisen maailmanlaajuisesti.

²⁸ Tuomio 12.7.2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

78. On kuitenkin huomautettava, että unionin lainsäätävä ei ole yhdenmukaistanut yksityisyyden suojan ja henkilöoikeuksien loukkauksia, ei myöskään kunnianloukkausta, koskevia aineellisia sääntöjä.²⁹ Koska asiasta ei päästy yksimielisyyteen unionin tasolla,³⁰ unionin lainsäätävä ei ole yhdenmukaistanut myöskään asiaa koskevia lainvalintasääntöjä.³¹ Kunnianloukkauskanteita käsitellessään jokainen unionissa toimiva tuomioistuin soveltaa kansallisten lainvalintasääntöjensä perusteella sovellettavaksi määritettyä lakia.

79. Pääasiassa kyseessä oleva tilanne on lähtökohtaisesti eri kuin se, josta lähdin tarkastellakseni hakukoneen hakutuloksissa näkyvien linkkien poistamisen alueellista ulottuvuutta asiassa Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus),³² johon Facebook Ireland ja Latvian hallitus viittaavat. Kyseinen asia koskee direktiiviä 95/46/EY,³³ jolla yhdenmukaistettiin unionin tasolla tietyt tietosuojaa koskevat aineelliset säännöt. Ratkaisuehdotuksessani totesin nimenomaan sillä perusteella, että asiaa koskevat säännöt on yhdenmukaistettu, että palveluntarjoajan on oltava velvollinen poistamaan paitsi yhdestä ainoasta jäsenvaltiosta käsin tehtyjen hakujen, myös unionissa sijaitsevasta paikasta käsin tehtyjen hakujen seurauksena näkyvät tulokset.³⁴ Kyseisessä asiassa esittämässäni ratkaisuehdotuksessa en kuitenkaan sulkenut pois sitä, että voi olla tilanteita, joissa unionin etu vaatii kyseisen direktiivin säännösten soveltamista unionin alueen ulkopuolella.³⁵

80. Kunnianloukkauksissa se, että jäsenvaltiossa velvoitettaisiin poistamaan tietyt tiedot maailmanlaajuisesti ja kaikkien sähköisen palvelualueen käyttäjien osalta, koska ne ovat sovellettavan lain mukaan laittomia, johtaisi näin ollen siihen, että niiden laittomiksi toteamisella olisi oikeusvaikutuksia muissakin valtioissa. Toisin sanoen kyseisten tietojen laittomiksi toteaminen ulottuisi näiden muiden valtioiden alueille. On kuitenkin mahdollista, että kyseisiä tietoja voidaan näiden valtioiden lainvalintasääntöjen perusteella sovellettaviksi määritettyjen lakien mukaan pitää laillisina.

81. Kuten pääasian asianosaisten ja muiden osapuolten esittämät näkemykset osoittavat, yhtäältä Facebook Ireland ja Latvian, Portugalin ja Suomen hallitukset ilmaisevat kannoissaan olevansa vastahakoisia antamaan kieltomääräyksille tällaisia ekstraterritoriaalisia oikeusvaikutuksia. Toisaalta osapuolet ilmaisevat Portugalin hallitusta lukuun ottamatta olevan myös epäilyksensä jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivallan alueellisesta laajuudesta. Nämä osapuolet katsovat ilmeisesti, että jäsenvaltion tuomioistuimet eivät voi hosting-palvelun tarjoajalle osoitetun kieltomääräyksen yhteydessä määrätä poistamaan sisältöjä tämän jäsenvaltion alueen ulkopuolella. Näin ollen on seuraavaksi tarkasteltava näitä kahta kysymystä, eli tietojen poistamisvelvollisuuden alueellista ulottuvuutta ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivallan laajuutta, ja näistä ensimmäisenä toimivaltaa koskevaa kysymystä, joka on pääsääntöisesti etusijalla asiakysymykseen nähden.

29 Ks. Savin, A., *EU Internet law*, Elgar European Law, Cheltenham – Northampton, 2017, s. 130.

30 Ks. Van Calster, G., *European Private International Law*, Hart Publishing, Oxford, Portland, 2016, s. 248–251.

31 Ks. sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 (EUVL 2007, L 199, s. 40) 1 artiklan 2 kohta.

32 Viittaan ratkaisuehdotukseeni Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus) (C-507/17, EU:C:2019:15).

33 Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL 1995, L 281, s. 31).

34 Ks. ratkaisuehdotukseni Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus) (C-507/17, EU:C:2019:15, 47, 55, 76 ja 77 kohta).

35 Ks. ratkaisuehdotukseni Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus) (C-507/17, EU:C:2019:15, 62 kohta).

b) Toimivallan alueellinen laajuus

82. Direktiivissä 2000/31 ei säädetä kielto määräysten antamistoimivallasta. Kuten tuomiosta eDate Advertising ym.³⁶ sitä vastoin ilmenee, tilanteessa, jossa internetsivujen sisällön väitetään merkitsevän henkilöoikeuksien loukkaamista, henkilöllä, joka katsoo oikeuksiaan loukatun, on mahdollisuus saattaa asiansa jäsenvaltioiden toimivaltaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi asetuksen (EU) N:o 1215/2012³⁷ nojalla. Kunnianloukkausta koskevia lainvalintasääntöjä ei ole yhdenmukaistettu unionin tasolla, kun taas tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien sääntöjen tapauksessa on toisin.

83. Tähän on lisättävä, että asetuksen N:o 1215/2012 mukaisia tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevia sääntöjä sovelletaan myös internetissä julkaistuja kunniaa loukkaavia sisältöjä koskeviin riita-asioihin.³⁸ Lisäksi on todettava, ettei ole merkitystä sillä, että käsiteltävässä asiassa kanne on nostettu hosting-palvelun tarjoajaa eikä internetissä julkaistujen sisältöjen julkaisijaa vastaan. Tästä syystä en suosittele, että unionin tuomioistuin muotoilee ennakkoratkaisukysymykset uudelleen, koska vain ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneet osapuolet ovat epätietoisia toimivallan alueellisesta laajuudesta. Esitän kuitenkin tästä aiheesta muutamia huomautuksia.

84. Tuomion eDate Advertising ym.³⁹ mukaan henkilö, joka katsoo oikeuksiaan loukatun, voi nostaa kanteen muun muassa sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa hänen intressiensä keskus sijaitsee. Nämä tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan vahingon kokonaisuudessaan. Vaikuttaa siltä, että käsiteltävässä asiassa kantaja on saattanut asiansa sen paikkakunnan tuomioistuimeen, jossa hänen intressiensä keskus sijaitsee.⁴⁰

85. Pitää paikkansa, että tuomiossa eDate Advertising ym.⁴¹ unionin tuomioistuin totesi, että henkilö, joka katsoo oikeuksiaan loukatun, voi nostaa vahinkoa kokonaisuudessaan koskevan korvauskanteen sen unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan paikkakunnan, jossa vahinko on ilmennyt, tuomioistuimessa. Tästä voi saada sen käsityksen, että kyseisen tuomioistuimen toimivallan alueelliseen laajuuteen eivät kuulu kolmansien valtioiden alueisiin liittyvät tosiseikat. Tällä toteamuksella kuitenkin viitataan pikemminkin siihen, että jotta tuomioistuin olisi asetuksen N:o 1215/2012 nojalla toimivaltainen ratkaisemaan kanteen vahingon ilmenemispaikan perusteella, sen on oltava jäsenvaltion tuomioistuin. Jos tätä seikkaa ei oteta huomioon, unionin tuomioistuin totesi lisäksi mainitussa tuomiossa useaan otteeseen, että kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan kunnianloukkauksesta aiheutuneen vahingon kokonaisuudessaan.⁴²

36 Tuomio 25.10.2011 (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 43 ja 44 kohta).

37 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL 2012, L 35, s. 1).

38 Tuomio 17.10.2017, Bolagsupplysningen ja Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, 44 kohta).

39 Tuomio 25.10.2011 (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 48 kohta).

40 Asetuksen N:o 1215/2012 35 artiklan vaikutuksia toimivallan alueelliseen laajuuteen ja kielto määräyksen yhteydessä asetetun tietojen poistamisvelvoitteen alueelliseen ulottuvuuteen ei siten ole tarpeen tutkia, vaikka ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta pyydetäänkin lausumaan väliaikaismääräyksestä.

41 Tuomio 25.10.2011 (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 48 kohta).

42 Tuomio 25.10.2011, eDate Advertising ym. (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 48, 51 ja 52 kohta). Ks. myös tuomio 17.10.2017, Bolagsupplysningen ja Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, 38 ja 47 kohta). Oikeuskirjallisuudessa tästä tuomiosta esitettyjen tulkintojen mukaan sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa intressien keskus sijaitsee, voi ratkaista maailmanlaajuisesti tapahtuneita vahinkoja koskevan korvausvaatimuksen. Ks. Mankowski, P. teoksessa Magnus, U. ja Mankowski, P. (toim.), *Brussels Ibis Regulation-Commentary*, Otto Schmidt, Köln, 2016, 7 artikla, 364 kohta. Sama koskee vastaajan kotipaikkakunnan tuomioistuimen yleisen toimivallan alueellista laajuutta. Unionin tuomioistuin totesi 1.3.2005 antamassaan tuomiossa Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, 26 kohta), että Brysselin yleissopimusta (tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehty yleissopimus (EYVL 1972, L 299, s. 32)) voidaan soveltaa silloin, kun kantajalla ja vastaajalla on kotipaikka samassa sopimusvaltiossa ja kun riidanalaiset tosiseikat sijoittuvat kolmanteen valtioon. Päätelen tästä, että tällaisessa tapauksessa velallisen paikkakunnan tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan nämä riidanalaiset seikat. Ks. myös Van Calster, G. ja Luks, Ch., "Extraterritoriality and private international law", *Recht in beweging – 19de VRG Alumnidag 2012*, MAKLU, Antwerpen – Apeldoorn, 2012, s. 132.

86. Päätelen tästä, että – toisin kuin Facebook Ireland ja Latvian ja Suomen hallitukset väittävät – jäsenvaltion tuomioistuimet voivat lähtökohtaisesti määrätä poistamaan sisältöjä kyseisen jäsenvaltion alueen ulkopuolella, koska niiden toimivalta on alueelliselta laajuudeltaan yleismaailmallinen.⁴³ Jäsenvaltion tuomioistuinta ei siis voida estää määräämästä poistamaan tietoja maailmanlaajuisesti minkään toimivaltakysymyksen vuoksi, mutta aineellisen kysymyksen vuoksi mahdollisesti voidaan.

87. Seuraavaksi on tarkasteltava kysymystä hosting-palvelun tarjoajille osoitettujen kieltomääräysten ekstraterritoriaalisista oikeusvaikutuksista, ja kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 81 kohdassa totesin, se tiivistyy kysymykseen tietojen poistamisvelvollisuuden alueellisesta ulottuvuudesta.

c) Tietojen poistamisvelvollisuuden alueellinen ulottuvuus

88. Aluksi on huomautettava, että – kuten Suomen hallitus myöntää – direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa ei säädetä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajille osoitettujen kieltomääräysten alueellisista vaikutuksista. Näille palveluntarjoajille kieltomääräysten yhteydessä asetetuista tietojen poistamisvelvoitteista voidaan säätää kansallisessa oikeudessa, kunhan direktiivissä 2000/31 mainitut vaatimukset täyttyvät.

89. Koska unionin tasolla ei ole annettu säännöksiä yksityisyyden suojan ja henkilöoikeuksien loukkauksista, kieltomääräyksen alueellisia vaikutuksia on vaikea perustella vetoamalla perusoikeuskirjan 1, 7 ja 8 artiklassa taattujen perusoikeuksien suojaan. Perusoikeuskirjan soveltamisala nimittäin määräytyy unionin oikeuden soveltamisalan mukaan eikä päinvastoin,⁴⁴ ja käsiteltävässä asiassa nostettu kanne ei perustu aineellisesti unionin oikeuteen.

90. Tästä on huomautettava, että pääasian kantaja ei näytä vetoavan henkilötietojen suojaa koskeviin oikeuksiinsa ja että hän ei väitä Facebook Irelandin käsitelleen hänen tietojaan lainvastaisesti, koska kanne perustuu siviilioikeuden yleisiin säännöksiin. Myöskään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tukeudu asian kannalta merkityksellisiin unionin oikeuden oikeudellisiin välineisiin. Se tukeutuu yksinomaan direktiiviin 2000/31. Tämän direktiivin 1 artiklan 5 kohdan b alakohdasta kuitenkin ilmenee, että sitä ei sovelleta tietoyhteiskunnan palveluja koskeviin kysymyksiin, jotka kuuluvat henkilötietojen suojaa koskevien direktiivien soveltamisalaan.

91. Vaikka asetuksesta N:o 1215/2012 voidaankin tehdä päätelmiä siltä osin kuin on kyse kieltomääräyksistä jäsenvaltioissa aiheutuvista oikeusvaikutuksista, sama ei päde unionin ulkopuolella aiheutuviin oikeusvaikutuksiin. Kyseisessä asetuksessa ei nimittäin edellytetä, että jäsenvaltion antama kieltomääräys tuottaa oikeusvaikutuksia myös kolmansissa valtioissa. Lisäksi se, että tuomioistuin on unionin oikeuden toimivaltasääntöjen nojalla toimivaltainen lausumaan asiakysymyksestä, ei tarkoita, että se näin tehdessään soveltaa yksinomaan unionin oikeuden ja siten perusoikeuskirjan soveltamisalaan sisältyviä aineellisia sääntöjä.

⁴³ Kyseessä on siis ”maailmanlaajuinen” tai ”yleinen” toimivalta. Ks. Larsen, T. B., ”The extent of jurisdiction under the forum delicti rule in European trademark litigation”, *Journal of Private International Law*, 2018, osa 14, nro 3, s. 550 ja 551.

⁴⁴ Ks. tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, 19 kohta). Ks. myös ratkaisuehdotukseni Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus) (C-507/17, EU:C:2019:15, 55 kohta).

92. Näistä syistä kysymystä tietojen poistamisvelvollisuuden asettamiseen johtavan kieltomääräyksen ekstraterritoriaalisista vaikutuksista sen paremmin kuin kysymystä tällaisen velvollisuuden alueellisesta ulottuvuudestakaan ei pitäisi tarkastella unionin oikeuden vaan kansainvälisen julkis- ja yksityisoikeuden, jota ei ole yhdenmukaistettu unionin tasolla, perusteella.⁴⁵ Mikään ei nimittäin viittaa siihen, että pääasiassa kyseessä oleva tilanne voisi kuulua unionin oikeuden soveltamisalaan tai sellaisten kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamisalaan, joilla olisi vaikutusta unionin oikeuden tulkintaan.⁴⁶

93. Kun kyse on hosting-palvelun tarjoajalle kieltomääräyksen yhteydessä asetetusta tietojen poistamisvelvollisuudesta ja tarkemmin sen alueellisesta ulottuvuudesta, on näin ollen katsottava, että tätä kysymystä ei säännellä direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa eikä missään muussakaan tämän direktiivin säännöksessä ja että mainittu säännös ei siten ole esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan poistamaan sosiaalisen verkoston palvelualustan avulla levitettyt tiedot maailmanlaajuisesti. Tätä alueellista ulottuvuutta ei säännellä unionin oikeudessa myöskään, koska kantajan nostama kanne ei perustu unionin oikeuteen.

94. Täydellisyyden vuoksi ja siltä varalta, että unionin tuomioistuin ei noudattaisi ehdotustani, esitän kuitenkin joitakin lisähuomautuksia siltä osin kuin on kyse sosiaalisen verkoston palvelualustan avulla levitettyjen tietojen poistamisesta maailmanlaajuisesti.

95. Kansainvälisen oikeuden mukaan on mahdollista, että kieltomääräyksellä voi olla ekstraterritoriaalisia vaikutuksia.⁴⁷ Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 80 kohdassa totesin, tällainen lähestymistapa johtaisi kuitenkin siihen, että kyseisten tietojen laittomiksi toteamisesta johtuvat oikeusvaikutukset ulottuisivat muiden jäsenvaltioiden alueelle riippumatta siitä, ovatko tiedot kyseisten jäsenvaltioiden lainvalintasääntöjen perusteella sovellettavaksi määritetyn lain mukaan laittomia vai eivät.

96. Näin ollen voitaisiin väittää, että unionin tuomioistuin on jo implisiittisesti hyväksynyt tällaisen lähestymistavan tuomiossa *Bolagsupplysningen ja Ilsjan*.⁴⁸ Pitää paikkansa, että kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin ei suinkaan lausunut internetiin ladattujen sisältöjen poistamista koskevaan vaatimukseen sovellettavasta laista. Se kuitenkin totesi, että kun otetaan huomioon *internetsivustolla julkaistujen tietojen ja sisältöjen ulottuminen kaikkialle* ja se seikka, että *niitä voidaan lähtökohtaisesti levittää maailmanlaajuisesti*, vaatimus poistaa tällaiset sisällöt on esitettävä siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen käsittelemään vahingonkorvausvaatimuksen kokonaisuudessaan. Vaatimusta käsitellessään kyseisen tuomioistuimen on nähdäkseni sovellettava kansallisissa lainvalintasäännöissä sovellettavaksi määritettyä lakia tai lakeja.⁴⁹ Voi olla, että jäsenvaltion tuomioistuin soveltaa tässä yhteydessä yhtä ainoaa sovellettavaksi määritettyä lakia.

45 Kun kyse on tuomioistuimen päätösten ekstraterritoriaalisista vaikutuksista, kansainvälisen julkisoikeuden ja kansainvälisen yksityisoikeuden välille on toisinaan vaikea vetää rajaa. Ks. Maier, H. G., "Extraterritorial Jurisdiction at a Crossroads: An Intersection between Public and Private International Law", *The American Journal of International Law*, osa 76, nro 2, s. 280 ja Svantesson, D. J. B., *Solving the Internet Jurisdiction Puzzle*, Oxford University Press, Oxford, 2017, s. 40.

46 Ks. vastaavasti määräys 12.7.2012, Currà ym. (C-466/11, EU:C:2012:465, 19 kohta).

47 Ks. Douglas, M., "Extraterritorial injunctions affecting the internet", *Journal of Equity* 2018, osa 12, s. 48 ja Riordan, J., *The Liability of Internet Intermediaries*, Oxford University Press, Oxford, 2011, s. 418.

48 Tuomio 17.10.2017 (C-194/16, EU:C:2017:766, 44 kohta).

49 Ks. myös Lundstedt, L., "Putting Right Holders in the Centre: Bolagsupplysningen and Ilsjan (C-194/16): What Does It Mean for International Jurisdiction over Transborder Intellectual Property Infringement Disputes?", *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 2018, osa 49, nro 9, s. 1030, ja Svantesson, D. J. B., "European Union Claims of Jurisdiction over the Internet – an Analysis of Three Recent Key Developments", *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, 2018, osa 9, nro 2, s. 122, 59 kohta.

97. Jos kyseinen tuomioistuin ei kuitenkaan voisi määrätä poistamaan internetiin ladattuja sisältöjä maailmanlaajuisesti, esiin nousisi kysymys siitä, millä tuomioistuimella on parhaat edellytykset lausua niiden poistamista koskevasta kysymyksestä. Jokainen tuomioistuin joutuisi kohtaamaan edellisessä kohdassa kuvailemani haitat. Pitäisikö kantajaa näistä käytännön vaikeuksista huolimatta vaatia todistamaan, että kyseisen valtion lainvalintasääntöjen perusteella sovellettavaksi määritetyn lain mukaan laittomiksi luokitellut tiedot ovat kaikkien mahdollisesti sovellettavien lakien mukaan laittomia?

98. Vaikka myönnettäisiin, että yksityisyyden suojaa ja henkilöoikeuksia koskeviin aineellisiin sääntöihin perustuvan suojan alueellisuuteen liittyvät seikat eivät ole esteenä tällaiselle vaatimukselle, on vielä otettava huomioon maailmanlaajuisesti tunnustetut perusoikeudet.

99. Kuten nimittäin olen eri asiayhteydessä jo todennut, yleisön oikeutettu intressi saada käyttöönsä tietoja vaihtelee väistämättä unionin ulkopuolisesta valtiosta toiseen sen mukaan, missä se maantieteellisesti sijaitsee.⁵⁰ Tästä syystä tietojen maailmanlaajuisen poistamisen vaarana on, että sen täytäntöönpano estää pääsyn tietoihin muissa valtioissa kuin sen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, valtiossa olevilta henkilöiltä.

100. Edellä esitetystä seuraa, että jäsenvaltioiden tuomioistuimet voivat teoriassa ratkaista asian, joka koskee internetin avulla levitettyjen tietojen poistamista maailmanlaajuisesti. Yhtäältä eri valtioiden lakien ja toisaalta niissä säädetyn yksityisyyden suojan ja henkilöoikeuksien välisten erojen vuoksi ja jo laajalti tunnustettujen perusoikeuksien kunnioittamiseksi tällaisen tuomioistuimen olisi kuitenkin mieluummin omaksuttava rajoittava asenne. Noudattaakseen tätä Portugalin hallituksen mainitsemaa kansainvälistä kohteliaisuutta⁵¹ kyseisen tuomioistuimen olisi mahdollisuuksien mukaan rajoitettava kieltoääräystensä ekstraterritoriaalisia vaikutuksia yksityisyyden suojan ja henkilöoikeuksien alalla.⁵² Tietojen poistamisveloitteen täytäntöönpanossa ei pitäisi ylittää sitä, mikä on tarpeen vahinkoa kärsineen henkilön suojan varmistamiseksi. Sisällön poistamisen sijasta kyseinen tuomioistuin voisi siten tapauksen mukaan määrätä estämään pääsyn näihin tietoihin maarajoituksella.

101. Näitä näkemyksiä ei voida kyseenalaistaa kantajan väitteellä, jonka mukaan laittomille tiedoille asetettua maarajoitusta on helppo kiertää välityspalvelimella tai muilla keinoin.

102. Unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvien tilanteiden yhteydessä esitettyä ajatusta lainatakseni: yksityisyyden suojaa ja henkilöoikeuksia ei tarvitse välttämättä taata absoluuttisesti, vaan ne on suhteutettava muiden perusoikeuksien suojaamiseen.⁵³ Näin ollen on syytä välttää ylimitoitettuja toimenpiteitä, joissa ei välitetä oikean tasapainon varmistamisesta eri perusoikeuksien välillä.⁵⁴

103. Jollei edellä esitetystä lisähuomautuksista muuta johdu, pysyn tietojen poistamisveloitteen alueellisen ulottuvuuden osalta edellä tämän ratkaisuehdotuksen 93 esittämässäni kannassa.

50 Ks. ratkaisuehdotukseni Google (Hakutulosten luettelosta poistamisen alueellinen ulottuvuus) (C-507/17, EU:C:2019:15, 60 kohta).

51 Ks. tämän kansainvälisen kohteliaisuuden käytännön seurauksista erityisesti edellä alaviitteessä 44 mainittu teos Maier, H. G., s. 283.

52 Ks. edellä alaviitteessä 47 mainittu oikeuskirjallisuus. Ks. myös käsiteltävän asian asiayhteydestä poikkeavassa asiayhteydessä Scott, J., ”The New EU ‘Extraterritoriality’”, *Common Market Law Review*, 2014, osa 51, nro 5, s. 1378.

53 Ks. analogisesti immateriaalioikeuksien ja perusoikeuskirjan 7 artiklassa taatun yksityisyyden ja perhe-elämän suojan tasapainottamisesta tuomio 18.10.2018, Bastei Lübbe (C-149/17, EU:C:2018:841, 44–47 kohta). Ks. myös ratkaisuehdotukseni Bastei Lübbe (C-149/17, EU:C:2018:400, 37–39 kohta).

54 Ks. immateriaalioikeuksien suojasta tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, 58–63 kohta). Ks. myös julkisasiamies Cruz Villalónin ratkaisuehdotus UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2013:781, 99–101 kohta) sekä ratkaisuehdotukseni Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:99, 69–72 kohta).

B Kolmas ennakkoratkaisukysymys

104. Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, onko direktiivin 2000/31 15 artikla esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoajalle osoitetaan kieltomääräys, jossa se veloitetaan poistamaan oikeudenkäynnissä laittomiksi todettuja tietoja merkitykseltään vastaavat tiedot palvelualustastaan sen jälkeen, kun se on saanut tiedon näistä tiedoista.

105. Pääasian kantaja ja Itävallan, Latvian, Portugalin ja Suomen hallitukset lähinnä katsovat, että direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohta ei ole esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan poistamaan laittomaksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot, kun se on saanut niistä tiedon. Ensimmäisestä ennakkoratkaisukysymyksestä esittämänsä analyysin perusteella Facebook Ireland puolestaan katsoo, ettei kolmanteen kysymykseen ole tarpeen vastata.

106. Yhdyn pääasian kantajan ja kaikkien edellä mainittujen hallitusten jakamaan näkemykseen.

107. Koska tietojen poistamisvelvollisuus ei merkitse hosting-palvelun tarjoajan tallentamien tietojen yleistä valvontaa vaan se perustuu tiedon saamiseen kyseisistä tiedoista asianomaisen henkilön tai kolmannen osapuolen tekemän ilmoituksen seurauksena, sillä ei rikota direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa säädettyä kieltoa.

108. Tämän perusteella ehdotan, että kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, että direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan poistamaan laittomiksi luokiteltuja tietoja merkitykseltään vastaavat tiedot, kun tietojen poistamisvelvollisuus ei merkitse hosting-palvelun tarjoajan tallentamien tietojen yleistä valvontaa vaan se perustuu tiedon saamiseen kyseisistä tiedoista asianomaisen henkilön, kolmansien osapuolten tai muun tahon tekemän ilmoituksen seurauksena.

VI Ratkaisuehdotus

109. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Oberster Gerichtshofin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että sosiaalisen verkoston palvelualustaa ylläpitävä hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan kieltomääräyksen yhteydessä etsimään ja tunnistamaan kaikkien tämän palvelualustan käyttäjien levittämien tietojen joukosta tiedot, jotka ovat samoja kuin kieltomääräyksen antaneen tuomioistuimen laittomaksi luokittelema tieto. Tällaisen kieltomääräyksen yhteydessä hosting-palvelun tarjoaja voidaan velvoittaa etsimään ja tunnistamaan laittomaksi luokiteltua tietoa merkitykseltään vastaavat tiedot pelkästään niiden tietojen joukosta, jotka tämän laittomaksi luokitellun tiedon julkaissut käyttäjä on levittänyt. Tuomioistuimen, joka määrää poistamaan nämä merkitykseltään vastaavat tiedot, on taattava, että kieltomääräyksen oikeusvaikutukset ovat selkeitä, täsmällisiä ja ennakoitavia. Näin toimiessaan sen on punnittava kyseessä olevia perusoikeuksia ja otettava huomioon suhteellisuusperiaate.
- 2) Hosting-palvelun tarjoajalle kieltomääräyksen yhteydessä asetetun tietojen poistamisvelvollisuuden alueellisesta ulottuvuudesta on todettava, että sitä ei säännellä direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa eikä missään muussakaan tämän direktiivin säännöksessä ja että mainittu säännös ei siten ole esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan poistamaan sosiaalisen verkoston palvelualustan avulla levitetyt tiedot maailmanlaajuisesti. Tätä alueellista ulottuvuutta ei säännellä unionin oikeudessa myöskään, koska käsiteltävässä asiassa nostettu kanne ei perustu unionin oikeuteen.

- 3) Direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että hosting-palvelun tarjoaja veloitetaan poistamaan laittomiksi luokiteltuja tietoja merkitykseltään vastaavat tiedot, kun tietojen poistamisvelvollisuus ei merkitse hosting-palvelun tarjoajan tallentamien tietojen yleistä valvontaa vaan se perustuu tiedon saamiseen kyseisistä tiedoista asianomaisen henkilön, kolmansien osapuolten tai muun tahon tekemän ilmoituksen seurauksena.